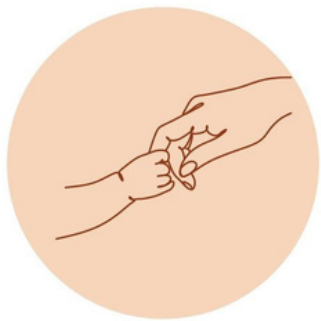

Hoezo dan? *hechting*

Hoe kunnen we het gedrag van het kind plaatsen? Wat kan het onderwijzend personeel doen voor het kind, zodat het kind zich veilig voelt op school? Wat draagt bij aan een gevoel van veiligheid?

In mijn werk als schoolmaatschappelijk werker kom ik regelmatig hechtingsproblemen tegen op de scholen. Ik zie de worsteling van het onderwijzend personeel en de schoolmaatschappelijk werkers, waarbij een gebrek aan kennis over hechtingsproblemen wordt aangegeven. Tegelijkertijd zie ik ook de inzet en de wil om het beste te doen voor elk kind.

Op een basisschool sprak ik met een meisje uit groep vijf, waarvan de school vermoedde dat ze autisme had. Volgens de leerkracht vertoonde ze typische kenmerken, zoals de behoefte aan structuur en weinig interactie met de leerkracht en de klas. De leerkracht maakte zich zorgen dat het meisje zich hierdoor mogelijk erg alleen voelde in de klas. Ze vroeg of ik met het meisje kon praten, om haar handvatten te geven in het contact zoeken met anderen. Ook de ouders van het meisje herkenden het beeld dat de leerkracht schetste. Ze zagen hun dochter als erg zelfstandig, vroeg zelden om hulp en leek weinig behoefte te hebben aan affectie.

Tijdens een gesprek met een collega uitte ik mijn bezorgdheid over de mogelijkheid dat dit meisje geen autisme heeft, maar eerder te maken heeft met hechtingsproblematiek.

“Mijn collega keek me verbaasd aan en gaf toe dat ze daar eigenlijk nooit op had gelet, maar wel recent had gelezen dat dertig tot veertig procent van alle gezonde, thuiswonende kinderen onveilig is gehecht.”

Hechtingsproblemen bij kinderen ontstaan door verstoringen in de relatie met hun primaire verzorgers, vaak door externe factoren zoals onveilige hechtingservaringen van de ouders of een moeilijke zwangerschap. Hechting speelt een onmisbare rol in het emotionele welzijn van een kind. Bij een verstoring van hechting, kan een kind angstig en onzeker worden, wat leidt tot overlevingsstrategieën, zoals ambivalent of vermijdend gedrag.

Het gedrag van een kind met hechtingsproblemen wordt beïnvloed door een diepgewortelde angst, wat zich uit in verschillende gedragingen zoals chaotisch, teruggetrokken of agressief gedrag. Kinderen met hechtingsproblemen hebben moeite met het reguleren van hun emoties en de stressreacties zijn vaak extreem en gericht op het overleven. Een vertrouwensband met een gehechtheidspersoon is van belang, om hen te helpen emoties beter te leren begrijpen en te reguleren.

Een rol in dit proces die herstelkansen kan bieden in de vele contacturen, is de school. Daar kan sensitief ingespeeld worden op de hechtingsfasen en emotionele behoeften van het kind. Door een liefdevolle, kalme en consistent aanwezige benadering leren kinderen met hechtingsproblemen hun emoties te reguleren, wat bijdraagt aan hun herstel en het ontwikkelen van veilige hechtingspatronen. Daarbij is een veilige, voorspelbare en neutrale basishouding van het onderwijzend personeel cruciaal.

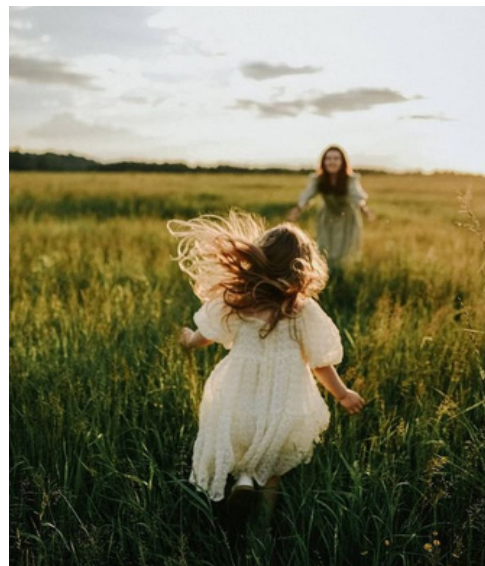
Dit helpt, niet alleen bij het opbouwen van een vertrouwensband, maar ook bij het omgaan met moeilijk gedrag zonder de relatie met het kind te schaden. Hierbij is van belang dat het onderwijzend personeel reflecteert op zijn of haar eigen basishouding, balans in draagvlak en draagkracht, triggerpunten in de klas en zelfregulatie, zodat ze hier op een helpende manier mee om kunnen gaan.

Theoretische kennis en praktische interventies zijn nodig om signalen van hechtingsproblematiek te herkennen, zodat daar vervolgens adequaat op gereageerd kan worden. In het onderzoek kwam naar voren dat de samenwerking met externe hulpverleners, zoals schoolmaatschappelijk werkers, gezien wordt als essentieel. Deze professionals kunnen het onderwijzend personeel voorzien van gerichte adviezen, kennis delen over gedragingen en hen ondersteunen bij complexe casussen. Tot slot het contact met ouders, want;

De dynamiek binnen het gezin speelt een grote rol in hoe het kind zich gedraagt op school.

Om de context te begrijpen is het nauw samen werken met ouders van belang, zodat er een duidelijk beeld ontstaat over het kind en wat nodig is voor het inzetten van passende interventies.

Door het tonen van begrip voor de thuissituatie en het onderhouden van korte lijntjes is het laagdrempeliger om ouders te ondersteunen in het doorbreken van patronen. Signalen van hechtingsproblemen kunnen tijdig worden erkent, zodat er ingespeeld kan worden op de behoeften van het kind. Het is de taak van de schoolmaatschappelijk werkers om het belang te benadrukken van goede zelfzorg voor leerkrachten, want een veilige, voorspelbare en stabiele leeromgeving vraagt om leerkrachten die zelf emotioneel in balans zijn.

Hierbij kan jij de leerkracht ondersteunen

Basisbegrip van hechting en hechtingsfasen

Wat is hechting? Geef uitleg over de emotionele band tussen primaire verzorgers en hun kind. Welke hechtingsstijlen zijn er; (veilig, ambivalent, vermijdend en gedesorganiseerd), geef inzicht hoe deze zich ontwikkelen bij kinderen. Daarnaast, hoe verloopt een gezonde hechtingsontwikkeling en wat zijn de beschermende factoren en de risico factoren?

Gedragingen van kinderen met hechtingsproblemen

Leer de gedragingen herkennen, zoals moeite met het aangaan van relaties, die wijzen op onderliggende hechtingsproblematiek. *Zie bijlage*

Overactief stressresponsstelsel

Wat is een overactief stressresponsstelsel? Geef uitleg over een chronisch verhoogde staat van alertheid, die ontstaat door eerdere negatieve ervaringen. Welk effect heeft dit op gedrag en leerprestaties? Onder andere kan een verhoogd stressniveau leiden tot slechte concentratie, impulsief gedrag of teruggetrokkenheid in de klas.

Samenwerking met betrokkenen

Communicatie met ouders: Op welke wijze kunnen leerkrachten met ouders op een constructieve wijze spreken over hechtingsproblemen? Maar ook; wat is je rol als schoolmaatschappelijk werker en de andere professionals in het ondersteunen van kinderen met hechtingsproblematiek? Voor een goede samenwerking is het van belang dat de rol van schoolmaatschappelijk werkers binnen de school duidelijk is, dat er sprake is van een heldere taakverdeling, korte communicatielijnen en wederzijds begrip.